

Károli Gáspár Református Egyetem
Bölcsészet- és Társadalomtudományi Kar

**Károli Gáspár Református Egyetem Bölcsészet- és
Társadalomtudományi Kar:
az Oktatói Munka Hallgatói Véleményezéséről
szóló kérdőív eredményei**

A 2017/2018-as, 2018/2019-es és a 2019/2020-as
tanévre vonatkozóan

Tartalomjegyzék

1	A KUTATÁS MENETE	3
2	ELMARADT ÓRÁK ÉS HIÁNYZÁSOK.....	4
3	OKTATÓI MUNKA HALLGATÓI ÉRTÉKELÉSE	8
4	KIJELÖLT IRODALMAK ÉS KÖVETELMÉNYRENDSZER ÉRTÉKELÉSE	10
5	ÖSSZEFOGLALÁS.....	10
6	KIEGÉSZÍTÉS	12

Ábrák

1.	ÁBRA: HIÁNYZÁSOK SZÁMÁBAN BEKÖVETKEZETT VÁLTOZÁSOK AZ ELMÚLT 3 ÉV TÁVLATÁBAN.....	6
2.	ÁBRA: PÓTLÁS VAGY HELYETTESÍTÉS NÉLKÜL ELMARADT ÓRÁK ARÁNYÁBAN TÖRTÉNŐ VÁLTOZÁS AZ ELMÚLT 3 ÉV TÁVLATÁBAN	6
3.	ÁBRA: ÓRAMULASZTÁSOK A KURZUS TÍPUSA TEKINTETÉBEN AZ ELMÚLT 3 ÉV TÁVLATÁBAN	7
4.	ÁBRA: OKTATÓI MUNKA HALLGATÓI ÉRTÉKELÉSE 3 ÉV TÁVLATÁBAN	9
5.	ÁBRA: KIJELÖLT IRODALMAK ÉS A KÖVETELMÉNYRENDSZER ÉRTÉKELÉSE AZ ELMÚLT 3 ÉV TÁVLATÁBAN.....	11

Táblázatok

1.	TÁBLÁZAT: ÓRAMULASZTÁSOKKAL KAPCSOLATOS KÉRDÉSEK EREDMÉNYEINEK VÁLTOZÁSA ((4) HÁROMSZOR VAGY KEVESEBBSZER ARÁNY VÁLTOZÁSAI ÉS (4) EGYÁLTALÁN NEM)	7
2.	TÁBLÁZAT: OKTATÓI MUNKA HALLGATÓI ÉRTÉKELÉSÉVEL KAPCSOLATOS EREDMÉNYEK VÁLTOZÁSAI (ÁTLAG)	9
3.	TÁBLÁZAT: KIJELÖLT IRODALMAKKAL ÉS A KÖVETELMÉNYRENDSZERREL KAPCSOLATOS VÁLTOZÁSOK (ÁTLAG)	11
4.	TÁBLÁZAT: BTK VÁLASZADÓINAK ELOSZLÁSA KÖTEG SZERINTI BONTÁSBAN	12

A Károli Gáspár Református Egyetem a minőségfejlesztési tevékenység céljából félévente a hallgatók körében elégedettségmérést végez. Jelen dokumentum a Bölcsész- és Társadalomtudományi Kar 2017/2018, 2018/2019, 2019/2020 két féléves „Oktatói Munka Hallgatói Véleményezéséről” (továbbiakban: OMHV) szóló kérdőív adatait mutatja be, a három éves változásokra és trendekre helyezve a fókuszot.

1 A kutatás menete

A Károli Gáspár Református Egyetem oktatói munkára vonatkozó hallgatói elégedettségmérését az Egyetem Minőségbiztosítási Szabályzatának megfelelően mindegyik félévben lefolytatjuk. Jelen trendelemzés az elmúlt 6 félévre vonatkozik. Mindegyik adatfelvétel a félév végén (január-február és május-június), online adatfelvétel formájában történt, amelyekhez az UniPoll rendszerben zárt kérdőívek lettek használva. Az adatok között megtalálhatóak a 2017/2018-as, 2018/2019-es és a 2019/2020-as tanévre vonatkozó kérdőívek, ennek megfelelően a vizsgálat az említett tanévek hallgatóit érintette. Az összehasonlíthatóság érdekében a kérdőívek azonosak voltak, és az oktatók módszertani kultúráját, a kurzusról és a kurzus közvetlen infrastruktúráját, az oktatónak a kurzus lebonyolításával kapcsolatos kötelezettségeinek teljesítését; a hallgatóval szemben támasztott követelmények egyértelműségét, teljesíthetőségét érintette. A folyamatos visszajelzések egy körkörös visszacsatolási folyamatot eredményeznek, mely az oktatás minőségének javulásához vezethet.

Jelen összefoglalóban ezen kérdőívek eredményeit elemezzük. Az elemzésnek fő célja, hogy bemutassa a három éves változásokat és trendeket. A kiértékelés folyamán az eredmények az érvényes válaszok arányában – a nem válaszolások torzító hatásának kiszűrésével – kerülnek bemutatásra. Az átláthatóság érdekében csak tanévenként vizualizáljuk az eredményeket. Ettől függetlenül az adatok elemzésekor szemügyre vettük a félévek közti eltéréseket is – különösképpen a távoktatásban már érintett 2019/2020-as tanév tavaszi félévét –, és a jelentősebb differenciákra az adatok bemutatása során kitérünk.

Az eredmények teljes körű megismerése okán az adatokat kétféleképpen mutatjuk be:

(1) a válaszlehetőségek százalékos megoszlásának ismertetésével, amivel egy átfogóbb képet kapunk a hallgatók véleményéről és annak változásairól,

(2) valamint egy átlag érték meghatározásával.

Mivel a műfaji keretek miatt nincs lehetőség minden adatra és eredményre kitérni, illetve mivel a hallgatók véleménye kifejezetten pozitív, így a változások legjobban az átlagban, és a legfelső értékben ragadhatóak meg.

A tárgyalt kérdőívekre összesen 55527 kitöltés érkezett a Bölcsész- és Társadalomtudományi Karról. A 2017/2018 tanévben összesen 19249 kitöltést kaptunk, amikor is az őszi félévben magasabb volt a válaszadási hajlandóság, ekkor a hallgatók 11372 kérdőívet töltöttek ki. A 2018/2019-es tanévben összesen 19678 kitöltés volt, ami összességében a legmagasabb kitöltési hajlandóság, 2019/2020-ban pedig összesen 16600 kitöltött kérdőív érkezett.

		Tanév			Összesen
		2017/2018	2018/2019	2019/2020	
Félév	őszi félév	11372	10933	9686	
	tavaszi félév	7877	8745	6914	
	Összesen	19249 (35%)	19678 (35%)	16600 (30%)	

2 Elmaradt órák és hiányzások

A hallgatóktól minden félévben felmérésre került, hogy hány olyan előadás/gyakorlat volt, melyről hiányzott, illetve, hogy hány óra maradt el pótlás vagy helyettesítés nélkül. Mindkét kérdés esetében a hallgatók négy lehetőség közül választhattak: (1) egyáltalán nem vettem részt, (2) több mint a feléről, (3) több mint háromszor, de maximum az órák feléről (4) háromszor vagy kevesebbszer.

A hiányzásokkal kapcsolatos válaszok (1. ábra) kapcsán a legszembetűnőbb eredmény, hogy mindhárom tanév esetében a 'háromszor vagy kevesebbszer' válasz van jelentős túlsúlyban. A 2017/2018-as tanévben ez az érték 84,1% volt, míg egy év elteltével 0,9%-kal, majd még egy év elteltével további 2,2%-kal emelkedett. Így 2019/2020-as tanévben már a hallgatók 87,2%-a háromszor vagy annál kevesebbszer hiányzott az előadásokról/gyakorlatokról. Félévenként ingadozóbb tendencia látható. Míg 2017/2018-as tanév első félévében 84,4% volt a „háromszor vagy kevesebbszer” hiányzók aránya, egy félév elteltével ez az érték 0,8%-kal csökkent, utána 83,9%-ra, majd 86,3%-ra emelkedett a 2018/2019-es tanév őszi és tavaszi félévében. A legmagasabb arányt, 90,7%-ot a 2019/2020-as tavaszi félévben érték el azok, akik legfeljebb háromszor hiányoztak.

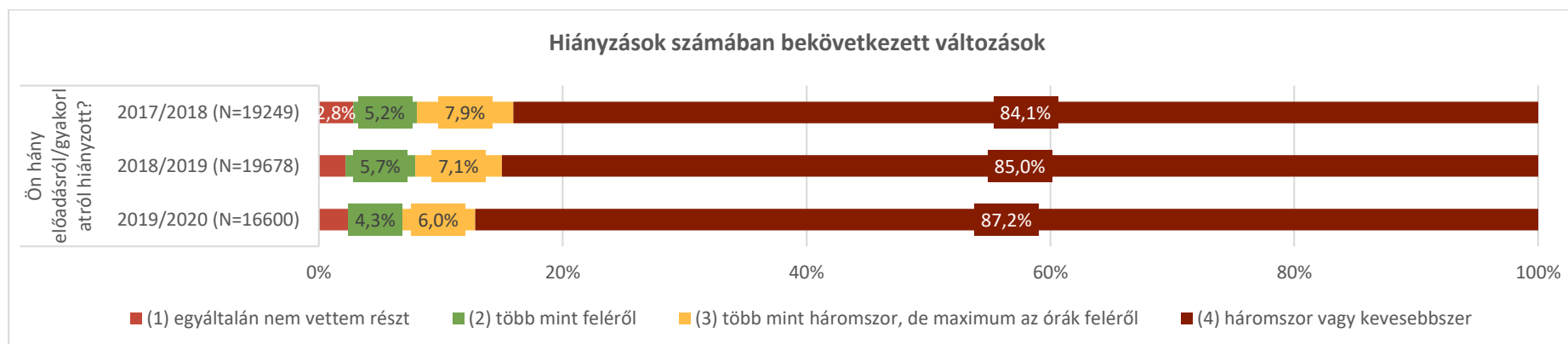
A pótlás vagy helyettesítés nélkül elmaradt órák esetében hasonló tendencia rajzolódik ki (2. ábra), itt is elmondható, hogy döntő többségben egy válasz dominál, mégpedig az 'egyáltalán nem'. 2017/2018-as tanévben a hallgatók kiugró többsége (85,3%) mondta, hogy egyáltalán nem maradt el óra, ez az arány a következő tanévre 3,8%-kal tudott emelkedni, egy évvel később pedig 0,7%-kal csökkent. Aránylag kis százalékban mondták a hallgatók, hogy '1 óra maradt el' – ennek az értéke a 2017/2018-as tanévben volt a legmagasabb (11,4%). A koronavírus járvány hatására bevezetett változások a 2019/2020-as tavaszi félév rendjét jelentősen felforgatták. Ugyanakkor ebben a félévben is jelentősen magas volt azok aránya, 88,4%, akik úgy nyilatkoztak, hogy egyáltalán nem maradt el pótlás vagy helyettesítés nélkül óra. Ugyanakkor, bár így is elenyészően alacsony, ebben a félévben volt a legmagasabb (1%) azok aránya is, akik szerint 5-nél több óra maradt el bizonyos tantárgyból (ez az arány az ezt megelőző félévekben legfeljebb a 0,5%-ot érte el, így bár arányaiban növekedésről beszélhetünk, összességében még mindig elhanyagolható mértékű). Ezek a visszajelzések a Karnak a távolléti oktatásra való rugalmas és hatékony átállását támasztják alá.

Az elmaradt órák és a hiányzások szempontjából fontos azt is megvizsgálni, hogy a hallgatók visszajelzése szerint mely típusú kurzus esetében magasabb ezek aránya. A hiányzások esetében látható (3. ábra), hogy a gyakorlati órákon vesznek részt a leginkább: 96,1%-a válaszadóknak háromszor vagy kevesebbszer hiányzott, ami jelentősen magasabb arány, mint az elméleti órák esetében (71,9%). (A Karon az előadásokon általában nem kötelező a részvétel.) Az elmaradt óráknál ez az eltérés már elenyésző.

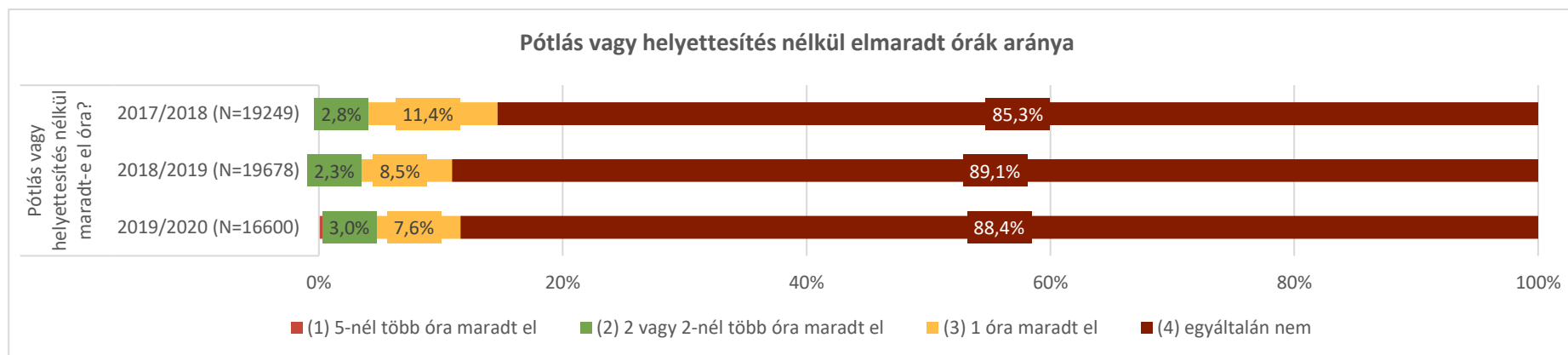
Összességében tehát az óramulasztások tekintetében a hallgatói válaszok arról számolnak be, hogy az órák döntő többségét megtartották, és azokon nagy százalékban részt is vesznek a hallgatók. Viszont kurzustípustól függően kisebb-nagyobb eltérések tapasztalhatók az óralátogatási hajlandóság tekintetében.

Fel kell itt hívnunk a figyelmet arra, hogy az oktatóinktól sokszor kapunk olyan visszajelzést, hogy ők minden órát megtartottak, és ezt az intézeti/tanszéki nyilvántartással is igazolni tudják, viszont néhány hallgató azt jelezte az OMHV-kérdőíven, hogy elmaradt 1 vagy 2 óra. Mivel az órák elmaradását és pótlását intézeti szinten vezetni kell, ezért hasznos, hogy rendelkezésre állnak összehasonlítható adatok. Ennek alapján elmondható, hogy a tényleges pótlás nélkül elmaradt órák száma elenyészően kevés – jóval kevesebb, mint amennyire az OMHV-s visszajelzések következtetni engednek.

1. ábra: Hiányzások számában bekövetkezett változások az elmúlt 3 év távlatában

2. ábra: Pótlás vagy helyettesítés nélkül elmaradt órák arányában történő változás az elmúlt 3 év távlatában

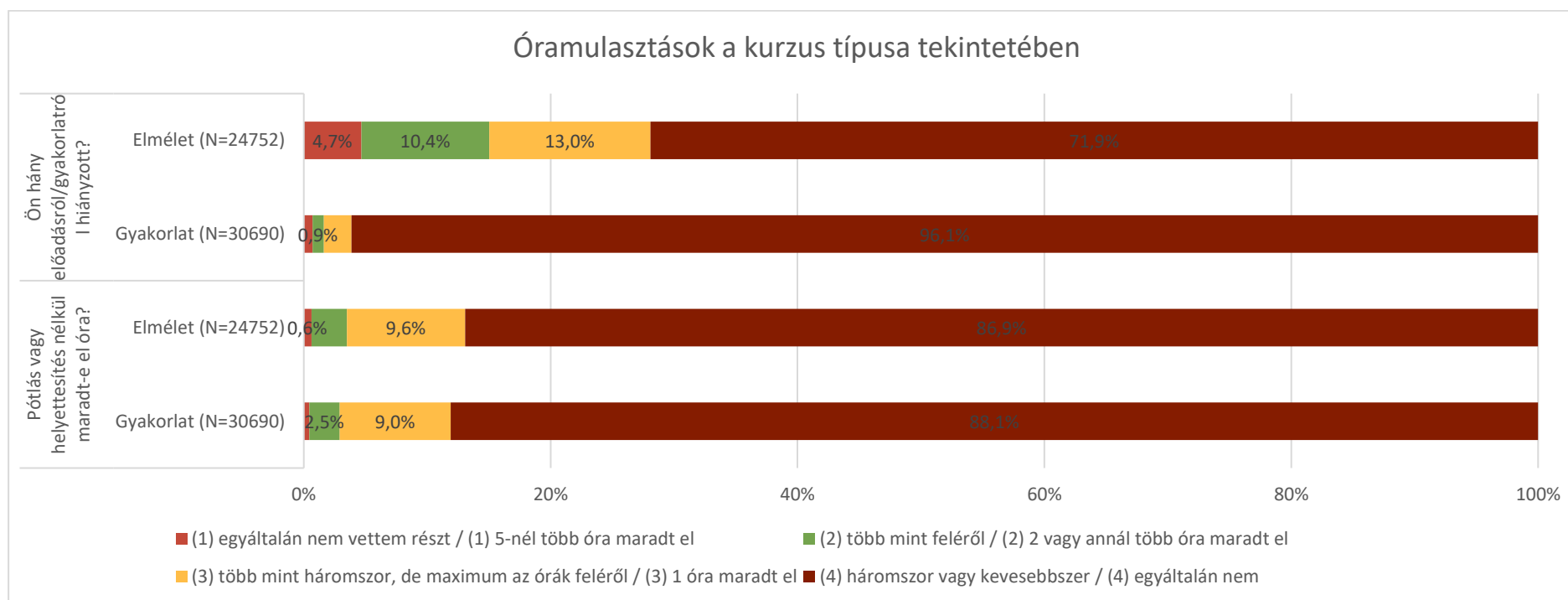
1. Táblázat: Óramulasztásokkal kapcsolatos kérdések eredményeinek változása ((4) háromszor vagy kevesebbszer arány változásai és (4) egyáltalán nem)

Óramulasztások						
	2017/2018	2018/2019	2019/2020	Változás 1	Változás 2	Változás összesen
Ön hány előadásról/gyakorlatról hiányzott?	84,1%	85%	87,2%	0,9%	2,2%	3,1%
Pótlás vagy helyettesítés nélkül maradt-e el óra?	85,3%	89,1%	88,4%	3,8%	-0,7%	3,1%

*Változás 1: 2017/2018-as és 2018/2019-es tanév közötti eltérés

*Változás 2: 2018/2019-es és 2019/2020-as tanév közötti eltérés

3. ábra: Óramulasztások a kurzus típusa tekintetében az elmúlt 3 év távlatában

3 Oktatói munka hallgatói értékelése

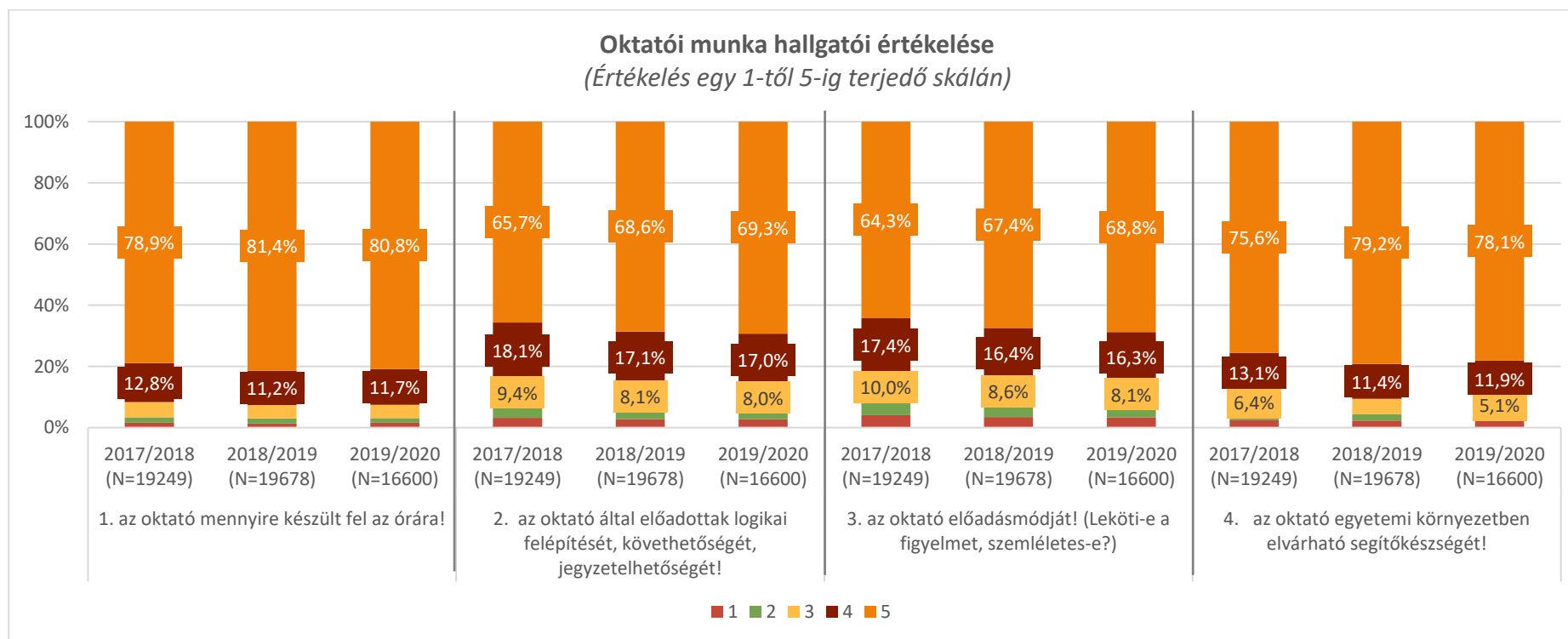
Az oktatás minőségbiztosítását illetően kiemelt feladat a hallgatói visszajelzés gyűjtése az oktatói munkáról, ennek célja az egyfajta igényfelmérés a kurzus minőségének vizsgálatához és az oktatói munka felméréséről. A beérkezett eredmények megfelelő hasznosítása pedig az oktatás minőségének javulásához vezethet. Az oktatói munkára vonatkozó kérdések több ízben fogták meg a témát; rákérdeznek (1) az oktatók felkészültségére, (2) az előadottak logikai felépítésére, követhetőségére, jegyzetelhetőségére, (3) az oktató előadásmódjára, valamint (4) a segítőkészségére. Az eredményeket és azokban bekövetkezett változásokat egyrészt bemutatjuk százalékos, illetve átlag formában is – ezzel egy árnyaltabb kép megismeréséhez vezetjük az olvasót.

Ha a 4. ábrát szemügyre vesszük, akkor láthatjuk, hogy a hallgatók meghatározó százaléka teljes mértékben elégedett az oktatói munka különböző szempontjaival, melyek 2 esetben növekvő, 2 esetben pedig ingadozó tendenciát mutatnak. A 2. táblázat az átlagos elégedettséget mutatja, ahol átfogóbban nézve az mondható el, hogy az oktatói munkával a hallgatók minden évben stabilan elégedettek. Az oktatók órai felkészültsége és az egyetemi környezetben elvárható segítőkészsége magas, 4,7-es és 4,6-os átlagot tudott tartani minden vizsgált tanévben.

Az előadásmódnak, illetve az előadás logikai felépítésének, követhetőségének megítélése valamivel rosszabb minden vizsgált évben, mint a korábban említett szempontoké. A 2018/2019-es tanévben mindkét területen 0,1-es növekedést sikerült elérni, melyet azonban csak megtartani sikerült a következő évben. Azonban fel kell hívni a figyelmet arra, hogy a felmérésben részt vevő hallgatók több mint 85%-a 4-esre vagy 5-ösre értékelte ezeket a szempontokat.

Fontos kiemelni, hogy bár a topbox értékek (5) és az átlagok nem mutatnak jelentős előrelépést, ahogyan az előbb is említettük, alapvetően magas értéket elérő területekről van szó, melyekben ott rejlik a lehetőség a további fejlődésre. Érdemes kiemelt figyelmet fordítani az oktatói előadásmód fejlesztésére, mivel ebben a kérdésben valamivel magasabb az elégedetlenebbek aránya, és mivel ennek formálása közvetlen hatással bír a többi vizsgált tényezőre is. (A Károli Közösségi Napok/Tréninghét oktatásmódszertani workshopjai az oktatásmódszertan tekintetében rendszeres segítséget nyújtanak.)

4. ábra: Oktatói munka hallgatói értékelése 3 év távlatában

2. Táblázat: Oktatói munka hallgatói értékelésével kapcsolatos eredmények változásai (átlag)

Oktatói munka hallgatói értékelése						
	2017/2018	2018/2019	2019/2020	Változás 1	Változás 2	Változás összesen
1. az oktató mennyire készült fel az órára!	4,7	4,7	4,7	0	0	0
2. az oktató által előadottak logikai felépítését, követhetőségét	4,4	4,5	4,5	0,1	0	0,1
3. az oktató előadásmódját! (Leköti-e a figyelmet, szemléletes-e?)	4,3	4,4	4,4	0,1	0	0,1
4. az oktató egyetemi környezetben elvárható segítőkészségét!	4,6	4,6	4,6	0	0	0

*Változás 1: 2017/2018-as és 2018/2019-es tanév közötti eltérés

*Változás 2: 2018/2019-es és 2019/2020-as tanév közötti eltérés

4 Kijelölt irodalmak és követelményrendszer értékelése

Az oktatás minőségbiztosítása érdekében kiemelt fontosságú, hogy képet kapjunk a kijelölt irodalmakról és a követelményrendszeréről. Az OMHV kérdőív erre vonatkozóan két kérdést tett fel: (1) Értékelje a tantárgyhoz kijelölt kötelező és ajánlott irodalom, tananyag, annak relevanciáját és (2) Értékelje a követelményrendszer egyértelműségét és annak következetes alkalmazását. A válaszokat az oktatói munka értékeléséhez hasonlóan egy 5 fokú skálán kellett megadni, ahol az 1-es jelentette a legrosszabb, míg az 5-ös a legjobb értékelést. Az eredmények teljes körű megismerésére az 5. ábra, valamint a 3. táblázat szolgál.

A kijelölt kötelező és az ajánlott szakirodalmak esetében látható, hogy a válaszadók közel háromnegyede jelölte a 'legjobb' (5-ös) válaszlehetőséget. A 2017/2018 tanévben 72%-a, a 2018/2019-ban 74,4%-a, a 2019/2020-ban 75%-a volt a hallgatóknak az, aki a legmagasabb, 5-ös értékelést adta a kijelölt szakirodalmak relevanciájára, vagyis egy növekvő tendencia figyelhető meg. Pozitív emellett az is, hogy a 2017/2018-as évhez képest mindegyik későbbi felmérés során összességében mérséklődött azok aránya, akik 3-as, vagy annál rosszabb értékelést adtak. Mindemellett az átlagok vizsgálatakor nem látható kiemelkedő növekedés.

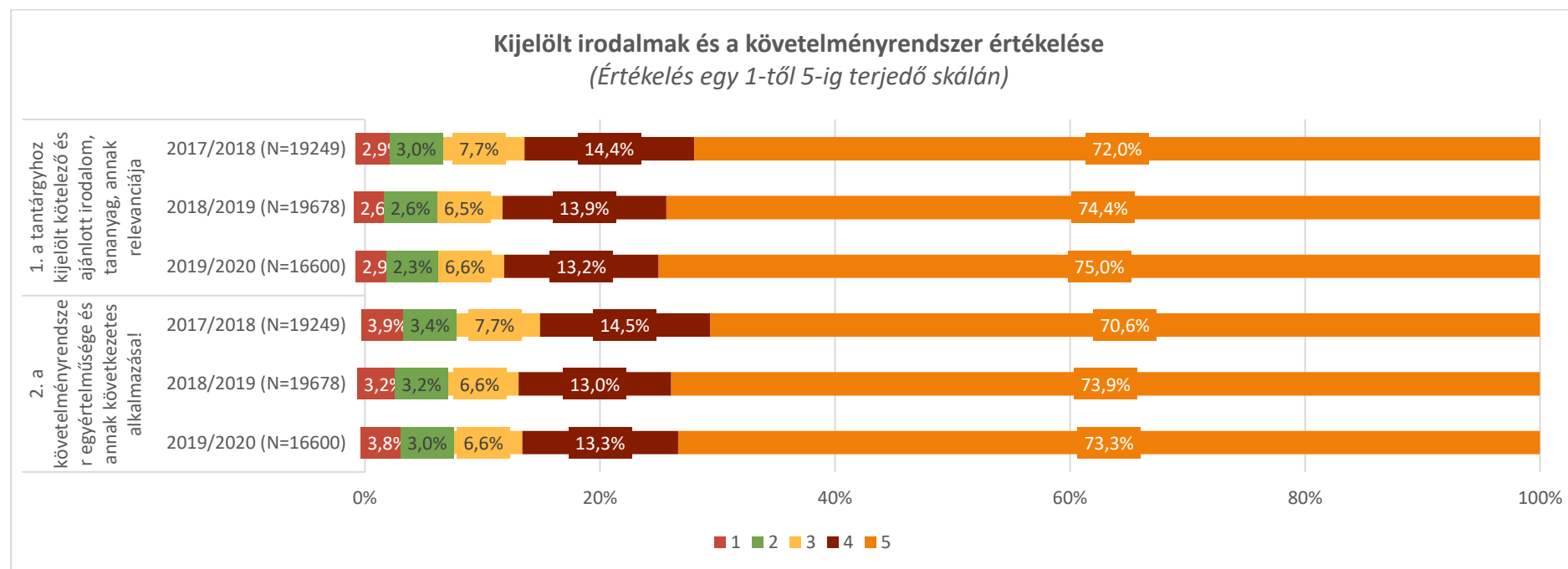
A követelményrendszer egyértelműségével és annak következetes alkalmazásával is a hallgatók többsége teljes mértékben elégedett volt, itt azonban a 2019/2020-as tanévben egy enyhe csökkenés látható. Míg egy évvel korábban, a 2018/2019-es évben 3,3%-os növekedés volt megfigyelhető az 5-ös értéket adók arányában, addig az utolsó vizsgált évben egy enyhe, 0,6%-os csökkenést láthatunk. Mindemellett hasonlóan, mint a kijelölt szakirodalmak esetében is, csökkent a 3-as, vagy annál rosszabb értéket adók aránya.

Az átlagok alapján növekedés nem, de stabilitás látható. Ezzel kapcsolatban érdemes figyelembe venni, hogy a márciusban bevezetett kormányzati intézkedések hatására átalakult oktatási rend következtében az oktatók kénytelenek voltak a követelmények újragondolására, mely az új, még ismeretlen helyzetben nem feltétlenül zajlott zökkenőmentesen. Ugyanakkor a hallgatói visszajelzések alapján elmondható, hogy a KRE BTK oktatói jól alkalmazkodtak ehhez az új helyzethez.

5 Összefoglalás

Az eredményekről összességében elmondható, hogy a hallgatók már a trendelemzéshez használt időszak első évében kifejezetten pozitív véleménnyel voltak az oktatók munkájával kapcsolatban, melyet a hallgatói átlag elégedettség is igazol. Bár nem látható egyértelmű növekedés minden területen, összességében a hallgatói visszajelzések jó képet adnak az oktatói munka minőségéről, amivel egyúttal hozzájárulnak az Egyetem minőségfejlesztéséhez.

5. ábra: Kijelölt irodalmak és a követelményrendszer értékelése az elmúlt 3 év távlatában.

3. Táblázat: Kijelölt irodalmakkal és a követelményrendszerrel kapcsolatos változások (átlag)

Kijelölt irodalmak és követelményrendszer						
	2017/2018	2018/2019	2019/2020	Változás 1	Változás 2	Változás összesen
1. a tantárgyhoz kijelölt kötelező és ajánlott irodalom, tananyag, annak relevanciája	4,5	4,6	4,6	0,1	0	0,1
2. a követelményrendszer egyértelműsége és annak következetes alkalmazása	4,5	4,5	4,5	0	0	0

*Változás 1: 2017/2018-as és 2018/2019-es tanév közötti eltérés

*Változás 2: 2018/2019-es és 2019/2020-as tanév közötti eltérés

6 Kiegészítés

A Bölcsészettudományi Kar OMHV kérdőívei több csoportra bonthatók, melyeknek a vizsgált időszakbeli megoszlása az alábbi táblázatban látható:

4. táblázat: BTK válaszadónak eloszlása Köteg szerinti bontásban

	Tanév			Összesen
	2017/2018	2018/2019	2019/2020	
5 fő alatt	553	661	700	1914 (3%)
5 fő felett	18607	17491	1424	50484 (91%)
BAA, BFS	0	1424	1223	2647 (5%)
BEN, NTP BEN	89	102	219	410 (0,8%)
INYL	0	0	66	66 (0,1%)
Összesen	19249 (35%)	19678 (35%)	16600 (30%)	55527 (100%)

Jól látható, hogy az '5 fő felett'-i megjelölésű kérdőívek messzemenően dominálják a teljes mintát, így a korábban látott, BTK egészére vonatkozó eredmények gyakorlatilag ezek eredményeit reprezentálják. Jelen gyorsjelentésben ebben a bontásban nem mutatjuk be részletesen az eredményeket, ugyanakkor ebben a fejezetben kitérünk az egyes típusok teljes BTK-hoz való hasonlóságaira és különbségeire.

A hiányzásokat nézve elmondható, hogy összességében az '5 fő alatt', a 'BEN/NTP BEN' (= szakkollégiumi kurzusok), és az 'INYL' (= Idegen Nyelvi Lektorátus kurzusai) megjelölés alá eső kurzusok esetében a hallgatók valamivel az átlag feletti arányban vettek részt, vagyis itt kiemelkedően magas volt azok aránya, akik legfeljebb 3 alkalommal hiányoztak. Ennek valószínűleg az az oka, hogy ezek a kurzusok mind szemináriumok. Eközben az '5 fő felett' megjelölésűeknél ugyanez átlagosnak, a 'BAA, BFS' esetében pedig jóval átlag alattinak (3 év összesített eredményei alapján 60,3%) mondható. Ez utóbbi annak tudható be, hogy a BAA és BFS kódú tantárgyak előadások, ahol nem mindig kötelező a részvétel. Az órapótlások esetében a 'BEN/NTP BEN' és az 'INYL' jelölésűek esetén valamivel átlag alattiak azok aránya, akik szerint egyáltalán nem maradt el óra, azonban ezeknél az alacsony válaszadói bázis miatt egy válaszadó véleménye is nagy hatással van az eredményekre. A pótlás nélkül elmaradt órákkal kapcsolatos hallgatói visszajelzések pontatlanságára már korábban utaltunk ebben az anyagban.

Az oktatói munka mind a 4 tényező mentén történő értékelésénél nagyon hasonló képet látunk. A 3 év összesített eredményei alapján az átlaghoz képest valamivel kisebb a teljesen elégedettek aránya (azok, akik 5-ös értéket adtak) a 'BAA, BFS' és 'BEN/NTP BEN' megjelölésű kurzusok esetében, míg az 'INYL' jelölésűeknél ez az arány mindig jelentősen magasabb, mint az átlag.

A kijelölt szakirodalmak és a követelményrendszer következetessége esetében is az 'INYL' megjelölésű kurzusok esetében volt átlag feletti azok aránya, akik teljes mértékben elégedettek voltak ezekkel (vagyis 5-ös értéket adtak). A 'BAA, BFS' és 'BEN' megjelölésűek esetében ugyanez az arány az átlag alatt volt, de így is elmondható, hogy a hallgatók több mint fele nagyon elégedettnek mondható.